

Pilot Arnhemse kinderburgemeester

EINDEVALUATIE
GEMEENTE ARNHEM

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
1. Inleiding	5
Aanleiding	5
Probleemstelling	5
Kaderstelling	6
Methoden	6
Leeswijzer	6
2. Selectieproces	7
Plan van aanpak	7
Uitvoering	7
Ervaringen	8
Kosten en baten	9
3. Zichtbaarheid	10
Plan van aanpak	10
Uitvoering	10
Ervaringen	11
Kosten en baten	12
4. Inhoudelijke bijdrage	13
Plan van aanpak	13
Uitvoering	13
Ervaringen	13
Kosten en baten	14
5. Conclusies en lessen voor de toekomst	15
De hoofdvraag	15
Lessen voor de toekomst	16
Bijlage 1 - Bronnenoverzicht	18
Documenten	18
Personen (in functietitel)	18
Bijlage 2 – Verslag Nederlands Genootschap van Kinderburgemeesters (NKGB)	19
Bijlage 3 – Verslagen referentiegemeenten	20
Gemeente Brunssum	20
Gemeente Amersfoort	21
Gemeente Lingewaard	22
Bijlage 4 – Jaaroverzicht bezigheden kinderburgemeester	24

Samenvatting

Eindevaluatie

Op 21 juli 2021 nam de Arnhemse gemeenteraad de motie 'kinderburgemeester' aan. Vervolgens werd op 15 maart 2022 het plan van aanpak voor de Arnhemse kinderburchemeester vastgesteld. In het plan van aanpak zijn u twee evaluatiemomenten toegezegd. Deze momenten dienen om de aanpak te evalueren en te onderzoeken of het programma uit te breiden is met een kinderraad. De tussenevaluatie over het eerste jaar van de Arnhemse kinderburchemeester ontving u in de zomer van vorig jaar. Dit document betreft de eindevaluatie.

De eindevaluatie richt zich op de selectie, installatie en ambtstermijn van de tweede Arnhemse kinderburchemeester. Dit beslaat de periode juni 2023 tot september 2024. Waar relevant worden de resultaten vergeleken met de tussenevaluatie. Voor deze evaluatie zijn documenten geanalyseerd, betrokkenen gesproken en is gebruik gemaakt van inzichten van andere gemeenten en het Nederlands Genootschap van Kinderburchemeesters.

Deze evaluatie vertrok vanuit de vraag hoe we de invulling van het kinderburchemeesterschap de komende jaren verder kunnen verbeteren, en of dit programma uit te breiden is met een kinderraad?

Daarbij werd specifiek gekeken hoe het kinderburchemeesterschap bijdraagt aan de wensen die de gemeenteraad in de motie uitsprak en aan de vijf stappen zoals opgesteld door het kinderrechtencomité van de Verenigde Naties voor betekenisvolle kinderpacticatie.

Resultaat

Hoewel verbeterpunten mogelijk blijven, zijn betrokkenen positief over het huidige kinderburchemeesterschap. Zij onderschrijven het belang van het initiatief en de huidige vorm draagt bij aan betekenisvolle kinderpacticatie, ook al is dit nu vooral beperkt tot één kind.

Momenteel blijkt dat de functie momenteel meer ceremonieel is dan inhoudelijk gedreven. Projecten en activiteiten rond thema's zoals groen en diversiteit dragen bij aan inhoudelijke betrokkenheid, maar de beschikbare capaciteit en bijbehorende middelen in de begroting zijn daarvoor ontoereikend. Ook verdient de manier waarop verkiezingen worden georganiseerd aandacht. Slechts weinig basisscholen nemen deel. Daarmee zorgt het huidige selectieproces – via Arnhemse basisscholen – ervoor dat niet elk kind in de gemeente Arnhem kans heeft om kinderburchemeester te worden.

Het plan van aanpak vroeg ten slotte te onderzoeken of het programma uitgebreid kan worden met een kinderraad. Een kinderraad zou meer kinderen laten participeren, de kinderburchemeester ondersteunen en de bekendheid van kinderpacticatie in Arnhem vergroten. Op dit moment zijn de beschikbare middelen voor de begeleiders echter ook daarvoor ontoereikend. Bovendien vraagt een kinderraad meer begeleiding en organisatie dan een kinderburchemeester. Al met al zou een kinderraad daarmee vragen om een aanzienlijke aanvullende investering. Daarom is het aan te raden eerst de kaders voor kinderpacticatie in Arnhem te bespreken.

Lessen voor de toekomst

Al met al bleken drie overkoepelende lessen voor de toekomst.

- 1) Bepaal de kaders voor kinderpacticatie: Voer als gemeenteraad en college gezamenlijk het gesprek over de toekomst van kinderpacticatie. De inzichten uit de ervaringen van de afgelopen twee jaar (in de vorm van de evaluaties) vormen samen met andere inzichten en voorkeuren de gespreksbouwstenen om de kaders te bepalen. Sta om de

kaders te bepalen stil bij vragen over de visie en doelen van de gemeente, maar ook bij de invloed die kinderp participatie krijgt, wie verantwoordelijk is en welke middelen daarvoor beschikbaar worden gesteld. Er zijn er nog tot en met 2025 middelen beschikbaar voor de kinderb urgemeester vorm. Dat maakt het nu een geschikt moment om in gesprek te gaan over de toekomst van kinderp participatie in de gemeente Arnhem.

- 2) Extra middelen nodig voor inhoudelijke en proactieve kinderb urgemeester: Wanneer wordt gekozen voor een kinderb urgemeester in de huidige vorm zijn extra middelen nodig om de rol van de kinderb urgemeester van een voornamelijk ceremoniële functie naar een meer inhoudelijke en proactieve rol te verschuiven. Momenteel is de incidenteel tot en met 2025 uit bestaande bezetting beschikbaar gemaakte 0,2 fte enkel toereikend voor de dagelijkse begeleiding bij evenementen. Extra fte is nodig om voldoende tijd te hebben voor het selectieproces, om meer tijd te besteden aan het organiseren van maatschappelijke activiteiten die ingaan op de inhoud en om initiatieven te ontplooiën zoals een professioneler sociale media-account, het betrekken van andere kinderen en het opstarten van een kinderraad.
- 3) Alternatief selectieproces nodig voor minder kansenongelijkheid: Onder scholen bestaat weinig tot geen animo om deel te nemen aan het selectieproces. Daarnaast kunnen sommige scholen hun kandidaten beter voorbereiden dan andere. Dat zorgt voor kansenongelijkheid tussen kinderen. Het verhogen van het aantal deelnemende scholen met de huidige werkwijze is lastig en kan extra kosten en inspanningen met zich meebrengen. Achterhaal daarom waarom scholen niet deelnemen, maar onderzoek ook andere methoden zoals verkiezingen via sociale media of het kiezen uit een kinderraad om kansenongelijkheid te verminderen. Kijk daarbij ook naar strengere selectiecriteria voor de kinderb urgemeester of meer kaders voor het selectieproces op scholen.

1. Inleiding

Aanleiding

In Arnhem hechten we veel waarde aan burgerparticipatie. We streven ernaar inwoners te betrekken bij de totstandkoming van beleid om zo de kwaliteit van dit beleid te vergroten, maar ook om actief te werken aan de sociale cohesie in onze wijken. Meestal werken we hierin samen met volwassen inwoners, maar ook kinderen vormen een belangrijke doelgroep. Zij zijn de toekomst.

Op 21 juli 2021 nam de Arnhemse gemeenteraad de motie 'kinderburgemeester' aan, waarin de raad verzocht tot het instellen van een kinderburchemeester. Daarin riep de raad het college op om uiterlijk in april 2022 met een voorstel te komen zodat voor het schooljaar 2022-2023 een kinderburchemeester gekozen kon worden. De raad vroeg het college er in het bijzonder om er aandacht aan te besteden dat de kinderburchemeester niet enkel een ceremoniële invulling krijgt, maar dat inhoudelijke onderwerpen voor kinderen leidend zijn. Dat daarom zoveel mogelijk (ook) aansluiting wordt gezocht bij relevante beleidsvelden (in het bijzonder onderwijs en jeugd) en dat daarnaast oog is voor een goede samenwerking met de Arnhemse scholen bij het proces om tot een gekozen kinderburchemeester te komen.

In reactie op de aangenomen motie werden op 15 maart 2022 een raadsvoorstel kinderburchemeester en het daarbij behorende plan van aanpak met de raad gedeeld. De gemeenteraad stelde het plan van aanpak vast op 18 mei 2022. In het plan van aanpak stond opgenomen dat er op twee momenten zou worden geëvalueerd: een tussenevaluatie aan het einde van jaar één en een eindevaluatie na het tweede jaar. Op 22 augustus 2023 is de tussenevaluatie aangeboden aan de gemeenteraad. Het rapport dat nu voor u ligt omvat de eindevaluatie van de pilot Arnhemse kinderburchemeester.

Probleemstelling

Deze evaluatie heeft als doel om lessen te trekken voor de toekomst. Dit gebeurt door antwoord te geven op de volgende vraag: Hoe kunnen we de invulling van het kinderburchemeesterschap de komende jaren verder verbeteren, en is dit programma uit te breiden met een kinderraad?

Bij het beantwoorden van deze vraag wordt specifiek gekeken naar de wensen die de raad uitsprak in de aangenomen motie en hoe het kinderburchemeesterschap bijdraagt aan de vijf stappen voor betekenisvolle kinderpacticipatie zoals opgesteld door het kinderrechtencomité van de Verenigde Naties.

1. Het kind moet worden voorbereid op het geven van zijn mening, onder andere door toegang tot begrijpelijke informatie.
2. De volwassene moet tijdens het horen serieus luisteren naar het kind en hem aanmoedigen zijn mening te geven.
3. Er moet onderzocht worden of het kind zijn mening kan vormen. Aan deze mening moet passend gewicht worden gegeven.
4. De mate waarin de mening van het kind is meegewogen moet worden uitgelegd aan het kind.
5. Het kind moet de mogelijkheid hebben om te klagen of in beroep te gaan wanneer het kind niet is gehoord of zijn mening niet serieus is genomen.

Om antwoord te geven op de hoofdvraag worden het selectieproces, de zichtbaarheid en de inhoudelijke bijdrage van de kinderburchemeester getoetst door te kijken naar het plan van

aanpak, de uitvoering, de ervaringen en de kosten & baten. Dit is in lijn met de tussenevaluatie en zoals voorgesteld in de raadsbrief van 14 maart 2023¹.

Kaderstelling

Zoals opgenomen in het plan van aanpak focust deze eindevaluatie primair op de selectie, installatie en ambtstermijn van de tweede Arnhemse kinderburgemeester. Dit is de periode juni 2023 tot september 2024. De bevindingen worden waar relevant gespiegeld aan de resultaten van de tussenevaluatie die focuste op de periode juni 2022 tot september 2023.

Deze eindevaluatie omvat niet het selectieproces van de derde kinderburgemeester, voor het schooljaar 2024/2025.

Methoden

Voor deze eindevaluatie is gebruik gemaakt van verschillende informatiebronnen. Ten eerste zijn relevante documenten zoals de genoemde motie [21M54g], het vastgestelde plan van aanpak en de tussenevaluatie kinderburgemeester geanalyseerd. Bovendien dienen ook de ervaringen van andere gemeenten en de uitgangspunten van het Nederlands Genootschap van Kinderburgemeesters (NGKB) zoals opgenomen in de tussenevaluatie als bron voor deze eindevaluatie. Deze informatie bleek nog steeds actueel voor deze eindevaluatie. Daarnaast is een digitale vragenlijst voorgelegd aan de drie leden van de selectiecommissie en zijn er gesprekken gevoerd met de kinderburgemeester en haar ouders, de betrokken bestuursadviseurs burgerparticipatie en de betrokkenen uit het kabinet van de burgemeester. Van de gevoerde gesprekken interviews is een verslag gemaakt. Deze verslagen zijn voorafgaand aan verder gebruik voorgelegd aan de betrokkenen. Tenslotte zijn de ingezette middelen zoals tijd en geld geïnventariseerd door middel van een mix van documenten en gesprekken met betrokkenen. Een overzicht van de benutte bronnen en de informatie vanuit het NGKB en andere gemeenten vindt u in de bijlage.

Leeswijzer

Deze eindevaluatie bevat vijf hoofdstukken. Hoofdstuk 1 (dit hoofdstuk) bevat de inleiding. Vervolgens gaan de hoofdstukken 2 tot en met 4 in op het selectieproces, de zichtbaarheid van de kinderburgemeester en de inhoudelijke bijdrage van de kinderburgemeester. Ieder van deze drie hoofdstukken behandelt achtereenvolgens informatie over het plan van aanpak, de uitvoering, de ervaring van betrokkenen en de kosten & baten. In hoofdstuk 5 leest u vervolgens de conclusies van deze eindevaluatie inclusief een antwoord op de hoofdvraag en lessen voor de toekomst. Achteraan dit document vindt u vier bijlagen: een overzicht van de benutte bronnen, een verslag van een gesprek met het NGKB, de verslagen van gesprekken met drie referentiegemeenten en de vierde bijlage betreft een overzicht van de evenementen en activiteiten die de kinderburgemeester bijwoonde.

¹ In de betreffende raadsbrief worden de vier onderdelen waarop getoetst wordt als volgt genoemd: Inhoud, vorm, proces en kosten.

2. Selectieproces

Plan van aanpak

Selectie van scholen

Voor het jaar 2023/2024 zijn alle Arnhemse basisscholen uit het reguliere onderwijs uitgenodigd mee te doen aan het selectieproces voor de kinderburgemeester.

Selectieproces

Om te zorgen dat het selectieproces bijdraagt aan betekenisvolle kinderparticipatie, is voor de selectie van de eerste Arnhemse kinderburgemeester het plan hieronder opgesteld.

1. Voorlichting: Een gastles op school door een raadslid en wethouder gericht op groep 6, over wat de gemeente doet en hoe de gemeente wordt bestuurd;
2. Selectie in de klas: Kinderen die zich kandidaat willen stellen maken een beschrijving met daarin hun kandidaatstelling. Deze beschrijving kan op papier, maar mag ook via een filmpje of in een andere vorm worden ingediend;
3. Selectie door commissie: De ingediende kandidaatstellingen worden door een selectiecommissie van drie raadsleden beoordeeld. De selectiecommissie draagt de kandidaat kinderburgemeester voor;
4. Installatie: De kinderburgemeester wordt tijdens een raadsvergadering officieel geïnstalleerd door burgemeester Marcouch in het bijzijn van de wethouders en de gemeenteraad van Arnhem. De kinderburgemeester krijgt officieel de ambtsketen omgehangen door de burgemeester;
5. Ambtstermijn: Eén jaar, waarna de kinderburgemeester plaatsneemt in de selectiecommissie van de volgende kinderburgemeester.

Uitvoering

Selectie van scholen

Nadat alle Arnhemse basisscholen uit het reguliere onderwijs waren uitgenodigd deden uiteindelijk slechts drie scholen mee aan het selectieproces voor de kinderburgemeester 2023/2024. Dit waren t' Klinket uit Rijkerswoerd, de Pieter Brueghelschool uit Burgemeesterswijk/Hoogkamp en de Jan Ligthartschool uit St. Marten/Sonsbeek. Iedere school stelde één kandidaat voor. Uiteindelijk werd de kandidaat van de Jan Ligthartschool door de selectiecommissie gekozen. Ook in het jaar 2022/2023 werd er een kandidaat van die school gekozen. In dat jaar namen er twee scholen met ieder twee kandidaten deel aan het selectieproces.

In tegenstelling tot het jaar 2022/2023 werden er dit jaar geen scholen uit het speciaal onderwijs betrokken. Deze keuze is gemaakt op basis van contact met SBO de Horizon die in 2022/2023 deelnam aan het selectieproces. Zoals te lezen in de tussenevaluatie is het ideaal van kansengelijkheid volgens alle betrokkenen belangrijk, maar leidde het betrekken van speciaal onderwijs tot twijfels over het welzijn van deelnemende kinderen. De Horizon beschreef dit als volgt: "Als het proces een aantal jaren loopt was het misschien voor ons als een SBO-school wat makkelijker om mee te doen. Voor zowel de gemeente als voor ons was het wat meer zoeken". Ook bleek het in dat stadium voor het voor het welzijn van de kinderen van het speciaal onderwijs niet bevorderlijk om deel te nemen aan het selectieproces en/of kinderburgemeester te zijn. Professionals van de genoemde school adviseerden daarom hen niet te betrekken. In ieder geval tot het proces al meerdere keren doorlopen is. Vanwege deze overweging zijn de scholen uit het speciaal onderwijs niet uitgenodigd voor het selectieproces 2023/2024.

Selectieproces

Net als voor het jaar 2022/2023 vond het selectieproces plaats in september. Deze keuze is gemaakt op basis van aanraden van het NGKB, omdat deze maand op basisscholen vaak in het teken staat van politiek.

In tegenstelling tot het voorgaande jaar en afwijkend van het plan van aanpak zijn dit jaar geen voorlichtingen georganiseerd op de deelnemende scholen. Uit de ervaring van het jaar 2022/2023 bleek dat de voorlichtingen alleen meerwaarde bieden (wat betreft de bekendheid van de kinderburgemeester) wanneer deze zo dicht mogelijk voor de verkiezingen worden georganiseerd. Praktisch betekent dit dat de voorlichtingen in de maand september moeten worden georganiseerd. Dat bleek door de combinaties van de agenda's van de deelnemende scholen, degenen die de voorlichting organiseren (ambtelijke organisatie) en degenen voorlichting geven (wethouder en raadslid) praktisch onhaalbaar. Daarnaast is het organiseren van de voorlichtingen onhaalbaar binnen de beschikbaar gemaakte uren, welke volledig nodig zijn voor de dagelijkse uitnodiging van de kinderburgemeester (hierover meer in hoofdstuk 3). Vanwege deze overwegingen is deze stap uit het opgestelde plan van aanpak overgeslagen. Het verdere selectieproces was gelijk aan het jaar 2022/2023.

De invulling van de klassikale selectie van de kandidaten is in grote mate vrijgelaten om deelname voor de scholen zo laagdrempelig mogelijk te houden. De Jan Ligthardschool deed dit zeer uitgebreid. De school koos ervoor om kandidaten klassikaal te selecteren. Daarvoor is in de klas uitleg gegeven, waarna kinderen die dat wilden een sollicitatiebrief schreven. Op basis van de brieven zijn vervolgens korte gesprekjes gevoerd, waarna de uiteindelijk kandidaat van de school werd gekozen die door de school werd voorbereid op het gesprek met de selectiecommissie.

Vervolgens werd de officiële selectie gedaan door middel van 10-minuten gesprekken met de kandidaten, geleid door de selectiecommissie bestaande uit twee raadsleden en één fractievoerder. Direct na afloop van de gesprekken werd de kinderburgemeester gekozen door de selectiecommissie.

De kinderburgemeester is tijdens de politieke avond van 25 oktober 2023 geïnstalleerd in bijzijn van het college, de gemeenteraad en publiek. Hierop begon de ambtstermijn van één jaar welke duurde tot 30 oktober 2024.

Ervaringen

Betrokkenen positief over uitvoering selectieproces

Zowel de leden van de selectiecommissie, de kinderburgemeester, haar ouders en de betrokken begeleiders waren tevreden over het selectieproces. Zij noemen de snelheid en duidelijkheid van de communicatie als positieve punten. Betrokkenen benoemden verder dat het hielp dat de selectiecommissie uit relatief jonge raadsleden bestond. De kandidaten voelden zich daarbij snel op hun gemak. Voor het vervolg is het volgens betrokkenen belangrijk dat er gekeken wordt naar de diversiteit van zowel de kandidaten (en hun school) en van de selectiecommissie (politieke partij, geslacht, etc.).

Betrek dagelijkse begeleiders bij het selectieproces

Na het selectieproces werden de taken voor het begeleiden van de kinderburgemeester bij evenementen en activiteiten overgedragen van de bestuursadviseurs burgerparticipatie naar het kabinet van de burgemeester. Dit is in lijn met de aanbevelingen uit de tussenevaluatie. De nieuwe begeleiders vonden het lastig om vanaf dat punt verder te gaan. Zij adviseren de dagelijks begeleiders voor de selectie van de volgende kinderburgemeester al in dit stadium te betrekken.

Zeer beperkt animo onder scholen beïnvloedt kansen van kinderen

Hoewel alle Arnhemse scholen uit het reguliere basisonderwijs uitgenodigd zijn om deel te nemen aan het selectieproces, besloten voor het jaar 2023/2024 slechts drie scholen deel te nemen. Het is niet vaak onduidelijk waarom scholen niet (of wel) deelnemen. Hierbij blijkt dat de tijd en ruimte die scholen (kunnen) vrijmaken voor dit proces sterk uiteenloopt. Daardoor ben je als kind afhankelijk van de keuze van je school om mee te kunnen doen aan het selectieproces. Als jouw school niet meedoet kan jij geen kinderburgemeester worden. Dit biedt niet elk kind de kans om kinderburgemeester te worden. Dit blijkt in de praktijk ook het geval. Zo kregen de begeleiders van de kinderburgemeester dit jaar een mail van een kind wat kinderburgemeester wilde worden. Zij konden het kind enkel naar de eigen school doorverwijzen met de vraag om mee te doen. Hierbij was het nog onduidelijk of deze school wilde deelnemen. De begeleiders noemen als mogelijke oplossing om de selectie anders of breder te organiseren, bijvoorbeeld via sociale media zoals in Amersfoort het geval is (zie bijlage 3).

Groter aantal gesprekskandidaten onwenselijk

Hoewel het nastrevenswaardig is om meer kinderen de kans te geven kinderburgemeester te worden, zou dit wel invloed hebben op de vorm van het selectieproces. Betrokkenen geven aan dat het niet wenselijk is om met meer dan drie à vier kandidaten selectiegesprekken te voeren. Wanneer er meer kandidaten zijn, dan zou dit betekenen dat er meer kandidaten zouden moeten afvallen op basis van een sollicitatiebrief, audiofragment of videofragment of dat het selectieproces op een andere manier moet worden ingericht. Het afwijzen van kandidaten voor de kinderburgemeester hoeft daarbij in principe geen probleem te zijn, wanneer goed wordt gekeken naar de communicatie met de afgefallen kandidaten. Dit komt overeen met de uitkomsten van de tussenevaluatie. Daarnaast is het ook mogelijk om afgefallen kandidaten op een andere manier te betrekken, bijvoorbeeld als adviseurs van de kinderburgemeester of hen een andere rol te geven zoals de Jan Ligthartschool zelf deed.

Kosten en baten

Tijdsbesteding op hoofdlijnen gelijk aan vorig jaar

Zoals te lezen in de tussenevaluatie is tijdens het selectieproces voor het jaar 2022/2023 220 uur ingezet door de ambtelijke organisatie, college & raad en externe betrokkenen zoals de kinderburgemeester en haar ouders, kandidaat kinderburgemeesters en ouders en de betrokken scholen. Op hoofdlijnen is deze tijdsinzet hetzelfde voor het selectieproces van 2023/2024. De uitzondering hierop zijn de werkzaamheden rondom de voorlichtingen. Doordat deze niet zijn georganiseerd was er minder tijdsinzet van raadsleden, de wethouder, deelnemende scholen en de bestuursadviseurs burgerparticipatie nodig.

3. Zichtbaarheid

Plan van aanpak

Evenementen en activiteiten

In het plan van aanpak stond dat de kinderburgemeester de Arnhemse kinderen (samen met de burgemeester of een wethouder) gedurende het jaar zou vertegenwoordigen bij – ten minste – de volgende evenementen:

- Intocht van Sinterklaas;
- Uitreiking van het jeugdlintje;
- Airborne herdenking;
- Andere bijeenkomsten die passen bij basisschoolleerlingen;
- De landelijke dag van kinderburgemeesters.

Het uitgangspunt voor het aantal bij te wonen evenementen, was dat de kinderburgemeester maximaal 9-12 keer per jaar (eens per 4-6 weken) aanwezig zou zijn bij een evenement en tussentijds te reageren op reacties van andere kinderen. Dit om de belasting beperkt te houden en zo het welzijn van het kind te beschermen.

Sociale media

In het plan van aanpak was nog geen aandacht voor sociale media van de kinderburgemeester. In het eerste jaar van de Arnhemse kinderburgemeester is echter een Instagramaccount opgezet voor de functie van kinderburgemeester. Regelmatige updates via dit kanaal zijn bedoeld om de zichtbaarheid van de kinderburgemeester te vergroten.

Uitvoering

Evenementen en activiteiten

Net als in 2022/2023 kon de kinderburgemeester (samen met haar ouders) zelf kiezen op welke uitnodigingen zij inging. De begeleiders vanuit de gemeente gaven hierbij advies over het al dan niet gaan. Zij bereidden de kinderburgemeester (en haar ouders) ook voor op het betreffende evenement. Dit deden zij met een informatieformulier en waar nodig met het schrijven van een speech of het maken van een smoelenboek zodat de kinderburgemeester aanwezig herkent. Ook waren de begeleiders bij bijna alle evenementen zelf aanwezig.

In totaal bezocht de kinderburgemeester 22 activiteiten en evenementen in 2023/2024. Daarnaast is niet ingegaan op 15 uitnodigingen. Bijvoorbeeld omdat de kinderburgemeester niet kon, het onderwerp niet aansloot of omdat het te druk was. In bijlage 4 is een jaaroverzicht te vinden van de bezigheden van de kinderburgemeester in de periode 2023/2024. In 2022/2023 bezocht de kinderburgemeester in totaal 21 evenementen en activiteiten. Al met al is het aantal evenementen en activiteiten dat de kinderburgemeester bijwoonde in beide jaren vergelijkbaar en hoger dan de in het plan van aanpak genoemde 9 tot 12 keer.

Sociale media

De begeleiders van de burgemeester beheerden in 2023/2024 het sociale media ([Instagram](#)) kanaal van de Arnhemse kinderburgemeester. In totaal plaatsten zij 14 posts.² Dit is vergelijkbaar met 2022/2023. Toen waren dit er 15. Posts gingen bijvoorbeeld over de mega wandel marathon, het bezoek aan Hugo de Jonge en de aanwezigheid bij Ketikoti.

² Tot en met augustus 2024.

Ervaringen

Dagelijkse begeleiding positief ervaren ondanks tijds tekort

De kinderburgemeester en haar ouders zijn positief over de begeleiding. De begeleiding is betrokken, nabij en laagdrempelig. Ook werd er gedacht aan mooie momenten voor de kinderburgemeester zoals Sinterklaas en haar verjaardag. De begeleiders reageerden altijd snel. Een verbeterpunt dat wordt genoemd is dat er een uitgebreider startgesprek nodig is om meer duidelijkheid te krijgen over de verwachtingen. Mogelijk kan dit ook worden aangevuld met een document met informatie over de betrokken begeleiders en andere belangrijke informatie wat thuis kan worden doornemen.

De begeleiders zelf waren ook tevreden over de uitvoering van de dagelijkse begeleiding. Hierbij is het echter belangrijk om te benadrukken dat het takenpakket aanzienlijk groter was dan geanticipeerd. Op basis van contact met de NKGB is voorafgaand de pilot besloten tot en met 2025 incidenteel 0,2 fte beschikbaar te maken vanuit de bestaande bezetting burgerparticipatie. Hierdoor zijn andere taken niet uitgevoerd of naar de toekomst verplaatst. Tijdens de periode 2023/2024 nam het kabinet van de burgemeester het grootste deel van deze tijdsinzet over, ook binnen bestaande bezetting. De incidenteel beschikbaar gemaakte 0,2 fte bleek niet voldoende. Al met al namen de werkzaamheden rondom zichtbaarheid nagenoeg alle beschikbare tijd in beslag, terwijl ook dat in sommige periode zelfs al meer was. Dat betekent dat andere taken rondom de kinderburgemeester zoals het selectieproces, werkzaamheden rondom de inhoudelijke bijdrage en deze evaluatie bovenop de genoemde 0,2 fte moeten worden uitgevoerd. Dit is in lijn met de bevindingen uit de tussenevaluatie en komt overeen met de ervaringen van andere gemeenten (zie bijlage 3).

Aantal activiteiten hoger dan verwacht, maar goed ervaren

In 2022/2023 bezocht de kinderburgemeester 21 activiteiten en evenementen. In 2023/2024 zijn dit er 22. Dat is beiden aanzienlijk hoger dan de in het plan van aanpak beschreven 9 tot 12. Desondanks heeft de kinderburgemeester het dit jaar het niet als te druk ervaren. Uiteraard heeft dit ook invloed op de tijdsinzet van de begeleiders. Bovendien gaven de betrokkenen aan dat er nog meer evenementen of activiteiten zijn waar de kinderburgemeester wilde of kon aansluiten, wat de tijdsinzet verder had verhoogd.

Zowel de ouders als de begeleiders vervullen hierbij een filterfunctie. Zij kijken welke activiteiten interessant, noodzakelijk en/of passend zijn voor de kinderburgemeester te bezoeken. Betrokkenen benadrukken dat goede onderlinge afstemming hierbij belangrijk is. Het is daarbij ook belangrijk om te kijken naar de spreiding van de evenementen en activiteiten over het jaar heen. Zo was er afgelopen jaar een piek in het najaar en de winter van 2023, terwijl het later juist rustig was.

Meer mogelijkheden voor zichtbaarheid via sociale media

Volgens betrokkenen biedt sociale media meer potentie voor zichtbaarheid. Ten eerste zien zij kansen in de snelheid van het posten. Het zou tot meer zichtbaarheid kunnen leiden wanneer er sneller na, tijdens of zelfs voorafgaand een evenement over bericht wordt via het Instagram account van de kinderburgemeester. Daarnaast zou meer investering in het sociale media-account het account een professionelere uitstraling kunnen geven, met betere content die nog beter aansluit bij de doelgroep, welke primair uit andere kinderen bestaat.

Begeleiding kinderburgemeester vraagt ook pedagogische vaardigheden

In zowel 2021/2022 als in het jaar 2022/2023 waren de kinderburgemeester en haar ouders positief over de dagelijkse begeleiding. Hierbij noemden zij dat ook dat het belangrijk is dat de kinderburgemeester door herkenbare gezichten wordt begeleid, en dat er zo min mogelijk afwisseling tussen begeleiders plaatsvindt.

Op basis van ervaringen van andere gemeenten en het NGKB blijken echter winstpunten mogelijk. Zo stelt het NGKB dat om kinderen kwalitatief en vanuit hun leefwereld te leren participeren, de coach een pedagogische achtergrond dient te hebben. Hierbij kan het al helpen wanneer de begeleiders zich in bredere mate bezighouden met kinderp participatie, zoals het geval is in de gemeente Brunssum waar er één coördinator 18 uur per week de tijd heeft voor de kinderraad, kinderburgemeester en kidsreporters. Een ander voorbeeld is de gemeente Amersfoort waarbij de projectleider (tijdelijk) 13,5 uur per week heeft om kinderp participatie in brede zin te organiseren in de gemeente.

Te weinig ruimte voor nieuwe initiatieven

Doordat de dagelijkse begeleiding van de kinderburgemeester rondom activiteiten en evenementen alle tijd in beslag neemt, is er te weinig tijd en geld om verdere stappen te zetten rondom de kinderburgemeester of verdere kinderp participatie. Op dit moment loopt het proces rondom de kinderburgemeester goed, maar is het in hogere mate dan gewild een ceremoniële functie. Betrokkenen noemen dat er wel potentie is om de kinderburgemeester verder te ontwikkelen, maar hiervoor extra middelen nodig zijn.

Rol van andere kinderen en de eigen school beperkt

De bekendheid van de kinderburgemeester op haar eigen school is beperkt. Andere kinderen zijn niet sterk geïnteresseerd. Wanneer de kinderburgemeester in functie andere kinderen bezoekt is de interesse wel groter, bijvoorbeeld tijdens Koningsdag of bij het schoolbezoek tijdens de week van het geld.

Daarnaast geven betrokkenen aan dat de eigen school van de kinderburgemeester beperkt de tijd heeft voor verdere activiteiten rondom de kinderburgemeester. Begeleiders van de kinderburgemeester hebben vaker geprobeerd om bijvoorbeeld de rest van de klas uit te nodigen voor een evenement, maar ging de school – veelal vanwege drukte - niet op in.

Kosten en baten

Dagelijkse begeleiding neemt nagenoeg alle beschikbare tijd in

De kinderburgemeester bezocht in 2023/2024 ongeveer evenveel evenementen en activiteiten als het jaar ervoor. De tijdsinzet voor het beheer van het sociale media-account is gelijk gebleven. Daarmee blijft over de hele linie de tijdsinzet voor ongeveer 'zichtbaarheid' gelijk aan het jaar ervoor (bijna 20 uur per activiteit). Net als vorig jaar nemen daarmee de taken rondom zichtbaarheid nagenoeg alle beschikbare tijd in van de incidenteel tot en met 2025 uit bestaande bezetting beschikbaar gemaakte 0,2 fte

4. Inhoudelijke bijdrage

Plan van aanpak

Twee inhoudelijke thema's

Om de kinderburgemeester tijdens het ambtsjaar ook inhoudelijke invloed te geven, werd in het jaarprogramma van het plan van aanpak opgenomen dat de kinderburgemeester zich over twee zelfgekozen, inhoudelijke en voor kinderen relevante thema's zou buigen. Het doel is om aan het eind van het jaar adviezen te geven aan de gemeenteraad over dit thema.

De uitlijning van de inhoudelijke bijdrage van de kinderburgemeester was minimaal in het plan van aanpak. In het jaar 2022/2023 is zodoende een eigen invulling gegeven aan deze bijdrage. Hierbij is aan de kinderburgemeester gevraagd met welke thema's zij zich gedurende het jaar bezig wilde houden. Aan de hand van deze thema's zijn de betrokken ambtenaren nogmaals in gesprek gegaan met de kinderburgemeester. In 2023/2024 werd dezelfde werkwijze beoogd.

Uitvoering

Nog niet alle activiteiten uitgevoerd

In 2022/2023 richtte de kinderburgemeester zich op groen en armoede, waarbij uiteindelijk een project rondom groen werd uitgevoerd. De kinderburgemeester 2023/2024 gaf aan zich te willen richten op inclusie en diversiteit. Daarvoor heeft de kinderburgemeester een gedicht voorgedragen tijdens Ketu Koti, een podcast opgenomen over het onderwerp racisme en verzorgde de kinderburgemeester het startschot bij de Mega Wandelmarathon voor Stichting het Gehandicapte Kind.

Daarnaast wilde de kinderburgemeester een raadsvergadering bijwonen waarbij het onderwerp (of een aanrakend onderwerp) wordt besproken en wilde de kinderburgemeester graag een cultuurdag organiseren op basisscholen. Beide zijn niet gebeurd. Voor de cultuurdag bleek geen animo van uitgenodigde scholen. Ook bleek geen geschikte raadsvergadering voor de kinderburgemeester om bij te wonen.

Ervaringen

Een inhoudelijke bijdrage kan ook zonder groot project

In het plan van aanpak was geen duidelijke beschrijving opgenomen voor de inhoudelijke bijdrage van de kinderburgemeester, behalve dat er 5000,- euro is begroot voor een maatschappelijke activiteit. In het jaar 2022/2023 is dat vervolgens georganiseerd door een groter project te organiseren: de groenwedstrijd.

In 2023/2024 is er nog geen activiteit zoals deze georganiseerd. Desondanks bleken er ook andere manieren voor de kinderburgemeester om zich te richten op het onderwerp inclusie, zoals de lezing bij Ketu Koti, de podcast over racisme of het startschot bij de Mega Wandelmarathon. Dit beeld komt overeen met de tussenevaluatie van 2022/2023. Daaruit blijkt dat er ook zonder grootschalig project manieren zijn om aandacht voor het onderwerp inclusie te genereren.

Project biedt mogelijkheden om andere kinderen te betrekken

Hoewel de inhoudelijke bijdrage van de kinderburgemeester ook via andere activiteiten en evenementen georganiseerd kan worden, kan een los project voor deze bijdrage specifiek zorgen voor het betrekken van andere kinderen bij het inhoudelijke onderwerp. Zo zal het organiseren van de cultuurdag (mogelijk) leerlingen van verschillende deelnemende basisscholen betrekken. Hiervoor bestaat met het losse project meer bewegingsruimte dan

op andere momenten. Daarvoor is het wel zaak dat de juiste ambtenaren of juist andere externe personen of organisaties op tijd bij de organisatie van het project betrokken worden.

Gebrek aan uren en middelen

De organisatie van de cultuurdag is niet te organiseren binnen de hiervoor incidenteel tot en met 2025 uit bestaande bezetting beschikbaar gemaakte 0,2 fte, omdat binnen deze uren ook de dagelijkse bezigheden en de begeleiding van de kinderburgemeester georganiseerd moeten worden. Daarbij worden geen extra uren toegewezen gekregen, waardoor de organisatie van de cultuurdag binnen de beschikbare uren uitgevoerd moet worden. Dit beeld komt overeen met vorig jaar.

Kosten en baten

Weinig tijdsinzet door uitblijven activiteit

Doordat er dit jaar tot dusverre geen (substantiële) activiteit is georganiseerd op het gebied van inclusie is de tijdsinzet beperkt tot het gesprek met de (ouders van de) kinderburgemeester aan het begin van het jaar, en enkele afspraken. Dit is minder dan 2022/2023 toen de groenwedstrijd werd georganiseerd.

5. Conclusies en lessen voor de toekomst

De hoofdvraag

Deze evaluatie vertrok vanuit de vraag hoe we de invulling van het kinderburgemeesterschap de komende jaren verder kunnen verbeteren, en of dit programma uit te breiden is met een kinderraad.

Daarbij werd specifiek gekeken hoe het kinderburgemeesterschap bijdraagt aan de wensen die de gemeenteraad in de motie uitsprak en aan de vijf stappen zoals opgesteld door het kinderrechtencomité van de Verenigde Naties voor betekenisvolle kinderparticipatie.

Oordeel van betrokkenen

Betrokkenen zijn positief over het Arnhemse kinderburgemeesterschap. Natuurlijk zijn er verbeteringen mogelijk, maar over het initiatief en hoe het kinderburgemeesterschap bijdraagt aan kinderparticipatie zijn betrokkenen positief, ook al is dit nu vooral beperkt tot één kind.

Wensen van de raad

De raad vroeg het college er in het bijzonder om er aandacht aan te besteden dat de kinderburgemeester niet enkel een ceremoniële invulling krijgt, maar dat inhoudelijke onderwerpen voor kinderen leidend zijn. Dat daarom zoveel mogelijk (ook) aansluiting wordt gezocht bij relevante beleidsvelden (in het bijzonder onderwijs en jeugd) en dat daarnaast oog is voor een goede samenwerking met de Arnhemse scholen bij het proces om tot een gekozen kinderburgemeester te komen.

De rol van de kinderburgemeester is momenteel sterker ceremonieel dan inhoudelijk gedreven. De organisatie van projecten en activiteiten die ingaan op inhoudelijke onderwerpen zoals groen en diversiteit helpen om dit tegen te gaan. In deze projecten wordt op verschillende manieren samengewerkt met relevante beleidsvelden, of met relevante externe initiatieven. Er is op dit moment er echter te weinig beschikbare fte om deze werkzaamheden goed uit te voeren.

Voor de verkiezing van het jaar 2023/2024 zijn alle Arnhemse scholen uit het reguliere basisonderwijs betrokken. Er bleek weinig tot geen animo onder de Arnhemse scholen. Drie scholen deden in 2023/2024 mee. Daarmee zorgt het huidige selectieproces – via Arnhemse basisscholen – ervoor dat niet elk kind in de gemeente Arnhem kans heeft om kinderburgemeester te worden.

Betekenisvolle kinderparticipatie

Op dit moment draagt het Arnhemse kinderburgemeesterschap bij aan alle vijf stappen voor betekenisvolle kinderparticipatie. Zo zorgen zowel het selectieproces als de voorbereiding voor activiteiten en evenementen voor een goede voorbereiding tot het vormen en geven van de eigen mening. Bovendien moedigen deze evenementen de kinderburgemeester ook aan haar of zijn mening te geven en wordt deze serieus meegewogen. Daarnaast wordt rondom alle evenementen uitgelegd hoe en in welke mate de mening van de kinderburgemeester wordt meegenomen. Onduidelijker is hoe de kinderburgemeester bijdraagt aan de mogelijkheid om te klagen of in beroep te gaan, gezien hiervoor de afgelopen jaren (zover bekend) geen aanleiding is geweest. Hierbij is het belangrijk om te noemen dat het kinderburgemeesterschap vooral bijdraagt aan betekenisvolle kinderparticipatie van de kinderburgemeester zelf. Het positieve effect kan verbreed worden door meer kinderen te betrekken. Bijvoorbeeld via een kinderraad, een alternatieve vorm van verkiezingen of de organisatie van een maatschappelijke activiteit die daaraan bijdraagt.

Een kinderraad

In het plan van aanpak werd specifiek gevraagd om bij de evaluatie te kijken naar de mogelijkheid om het programma uit te breiden met een kinderraad. Een kinderraad zou voordelen bieden. Zo draagt het eraan bij dat meer kinderen kunnen participeren, zorgt het

ervoor dat de kinderburgemeester zich vertrouwder voelt in het kinderburgemeesterschap en zorgt het in het algemeen voor een bredere bekendheid van Arnhemse kinderp participatie.

Daartegenover staat de tijdsinzet van begeleiders. Op dit moment nemen de werkzaamheden rondom de evenementen en activiteiten van de kinderburgemeester nagenoeg alle beschikbare tijd – die vanuit bestaande bezetting is georganiseerd – in beslag. Werkzaamheden rondom het selectieproces, de inhoudelijke bijdrage en deze evaluatie komen daar nog bovenop. Daaruit blijkt dat een kinderburgemeester op dit moment al om een extra investering vraagt. Het instellen, organiseren en begeleiden van een kinderraad zou daarbij aanzienlijk meer tijdsinzet vragen, en daarmee ook om een aanzienlijke aanvullende investering.

Lessen voor de toekomst

Op basis van deze evaluatie bleken drie overkoepelende punten:

Bepaal de kaders rondom kinderp participatie

De gemeente Arnhem heeft nu twee jaar een kinderburgemeester. In die tijd zijn via de twee uitgevoerde evaluaties nieuwe inzichten opgedaan over kinderp participatie. Daarnaast zijn er nog tot en met 2025 middelen beschikbaar voor de kinderburgemeester in de huidige vorm. Dat maakt het nu een geschikt moment om in gesprek te gaan over de toekomst van kinderp participatie in de gemeente Arnhem, vanaf het schooljaar 2025/2026. De gemeente Arnhem kan de kaders rondom kinderp participatie (opnieuw) bepalen, door stil te staan bij vragen als:

- Wat is de visie van de gemeente Arnhem als het gaat om kinderp participatie? (Bijvoorbeeld zoveel mogelijk kinderen beperkt betrekken of een kleinere groep diepgaand betrekken)
- Welke invloed geeft de gemeente Arnhem aan kinderen? (Willen we dat kinderen adviezen geven, en wat doen we er dan mee?)
- Wie is verantwoordelijk voor kinderp participatie? (Hoe heeft dit invloed op de insteek van kinderp participatie?)
- Welke middelen (uren en budget) stellen we hiervoor beschikbaar?
- Wanneer is de gemeente Arnhem tevreden over kinderp participatie? (Welke doelen willen we bereiken, en willen we dit meten?)

Door stil te staan bij deze vragen aan de hand van inzichten uit de evaluaties en verdere inzichten en voorkeuren kan de gemeente Arnhem haar kaders voor kinderp participatie formuleren. Gezien de kinderburgemeester tot stand is gekomen vanuit een van de gemeenteraad, is het belangrijk om dit gesprek als college en gemeenteraad samen te voeren.

Extra middelen nodig voor inhoudelijke en proactieve kinderburgemeester

Wanneer de kinderp participatie op de huidige manier wordt ingericht, via een kinderburgemeester, zijn extra middelen nodig. De kinderburgemeester heeft op dit moment meer een ceremoniële functie dan gewenst. Net als in de tussenevaluatie is het advies om dit in te perken en de focus te leggen op de inhoudelijke bijdrage die de kinderburgemeester kan leveren, omdat dit essentieel is voor betekenisvolle kinderp participatie.

Hiervoor zijn extra middelen nodig, vooral als het gaat om de beschikbaar gestelde fte. Op dit moment is de incidenteel tot en met 2025 uit bestaande bezetting beschikbaar gemaakte 0,2 fte enkel voldoende voor de dagelijkse begeleiding van de kinderburgemeester rondom evenementen en activiteiten. Door meer fte beschikbaar te stellen hebben begeleiders meer tijd voor het organiseren van het selectieproces en de maatschappelijke activiteit rondom het inhoudelijke thema waarmee de kinderburgemeester aan de slag wil. Daarnaast kan de extra tijd benut worden om proactief initiatieven te ontplooiën. Denk hierbij aan een professioneler

sociale media-account om zichtbaarheid te vergroten, het betrekken van andere kinderen bij de kinderburgemeester via projecten op scholen of andere gelegenheden.

Alternatief selectieproces nodig voor minder kansenongelijkheid

Het selectieproces wordt momenteel uitgevoerd in samenwerking met Arnhemse basisscholen. Slechts weinig uitgenodigde scholen nemen echter deel aan de verkiezingen. Bovendien verschillen deelnemende scholen in de mate waarin zij hun kandidaat voorbereiden op het kinderburgemeesterschap. Onder andere hierdoor is twee keer een kandidaat van dezelfde school kinderburgemeester geworden. Deze school nam twee keer deel aan de verkiezing en stak veel tijd in de voorbereiding van de kandidaten. Andere scholen bieden deze mogelijkheden niet. Dat verkleint de kans dat hun leerlingen kinderburgemeester worden.

Om deze kansenongelijkheid tegen te gaan is het nodig het selectieproces aan te passen. Zoals vorig jaar in de tussenevaluatie werd geconcludeerd is het niet aan te bevelen om het aantal deelnemende scholen drastisch te verhogen: praktisch gezien is dit nagenoeg onhaalbaar en zal waarschijnlijk ingeboet worden aan de kwaliteit die nu neergezet is. Wanneer hiervoor wel wordt gekozen is het belangrijk rekening te houden met aanzienlijke extra kosten en tijdsinzet. Daarnaast bestaan er andere opties. Denk bijvoorbeeld aan verkiezingen via sociale media zoals in Amersfoort of het kiezen van de kinderburgemeester uit het midden van de kinderraad (Brummen). Voor de laatste optie dient uiteraard eerst een kinderraad te worden ingesteld. Aanvullend kan de kansenongelijkheid verder worden beperkt door extra eisen voor kandidaatstelling (bijvoorbeeld niet twee jaar op rij van dezelfde school) of door scholen strakkere kaders mee te geven voor de verkiezingen (zoals een afgebakend lespakket over het kinderburgemeesterschap). Dit kan de drempel voor scholen om deel te nemen echter weer verhogen.

Hierbij dient ook vermeldt te worden dat het belangrijk is om meer kinderen de kans te bieden, maar dat het niet wenselijk is om meer kandidaten te spreken tijdens het selectieproces. Dat betekent dat meer kandidaten zullen afvallen zonder de selectiecommissie te spreken. Afhankelijk van de invulling van het selectieproces moet daarom zorgvuldig bekeken worden hoe om te gaan met afgefallen kandidaten. Hiervoor bieden eerdere ervaringen goede voorbeelden.

Bijlage 1 - Bronnenoverzicht

Hieronder ziet u een overzicht van de bronnen die gebruikt zijn voor deze eindevaluatie.

Documenten³

- 16 januari 2019: Agenderingsverzoek "Oprichting Arnhemse Kinderraad"
- 16 januari 2019: Manifest Kinderraad en Kinderburgemeester van KinderrechtenNu
- 14 juli 2021: motie vreemd aan de agenda "Kinderburgemeester" (21M54)
- 21 juli 2021: Aangenomen motie vreemd aan de agenda Kinderburgemeester (21M54g)
- 15 maart 2022: Collegenota Kinderburgemeester motie 21M54G
- 15 maart 2022: Raadsvoorstel "Afdoening motie 21M54G Kinderburgemeester"
- 15 maart 2022: Bijlage - Plan van aanpak Arnhemse kinderburgemeester
- 1 juli 2022: Brief 'Kinderburgemeester'
- 19 juli 2022: Collegenota stand van zaken kinderburgemeester
- 19 juli 2022: Raadsbrief stand van zaken kinderburgemeester
- 14 maart 2023: Raadsbrief "Stand van zaken kinderburgemeester"
- 14 maart 2023: Collegenota "Stand van zaken kinderburgemeester"
- 18 augustus 2023: Raadsbrief "Tussenevaluatie Arnhemse kinderburgemeester"
- 18 augustus 2023: Collegenota "Tussenevaluatie Arnhemse kinderburgemeester"
- 18 augustus 2023: Bijlage – Rapport tussenevaluatie Arnhemse kinderburgemeester"

Personen (in functietitel)

- Medewerker kabinet - I
- Medewerker kabinet - II
- Medewerker kabinet – III
- Kinderburgemeester 2023/2024
- Moeder kinderburgemeester 2023/2024
- Bestuursadviseur burgerparticipatie
- Bestuursadviseur wijken en burgerparticipatie
- Lid selectiecommissie – I (via online vragenlijst)
- Lid selectiecommissie – II (via online vragenlijst)
- Lid selectiecommissie – III (via online vragenlijst)

³ Alle documenten zijn terug te vinden in de bestuurlijke informatie van de gemeenteraad.

Bijlage 2 – Verslag Nederlands Genootschap van Kinderburgemeesters (NKGB)

Enkel een kinderborgemeester is niet genoeg

De basis van kinderrechten en kinderpactipatie is volgens het Genootschap gestoeld op het doel om kinderen te ‘leren pactipieren’. Om überhaupt te kunnen pactipieren (einddoel) moet een kind namelijk eerst leren diens mening te vormen en te uiteen - een cruciale stap die vaak vergeten wordt. Dit leren pactipieren is veelal succesvol wanneer dit gedaan wordt vanuit de leefwereld van kinderen. Een kinderraad onder begeleiding van een pedagoog is hier de ideale tool om zo veel mogelijk kinderen te betrekken (kwantiteit) en leren te pactipieren (kwaliteit), en vervolgens hun meningen over maatschappelijke vraagstukken op te halen.

De NGKB ziet een kinderraad daarom ook als de optimaalste vorm van kinderpactipatie, waarbij het hebben van een kinderborgemeester slechts secundair is. Als er enkel een kinderborgemeester is, is er veelal de valkuil dat deze alleen een ceremoniële functie toegediend krijgt. Met zo’n functie draagt een kinderborgemeester meer bij aan de zichtbaarheid van kinderpactipatie, dan dat het daadwerkelijke kinderpactipatie voortbrengt. Waar zichtbaarheid zeer nuttig ingezet kán worden, is het wel zaak om het niet te laten verworden tot een lege huls. Dit kan voorkomen worden door een kinderborgemeester te kiezen uit het midden van een kinderraad; hij of zij is dan het gezicht van de raad maar wordt ook inhoudelijk betrokken.

Het ‘er even bij doen’

Van de ongeveer 25 gemeentes waarmee het genootschap de afgelopen tijd gesproken heeft, was bij de meesten de boodschap dat ze kinderpactipatie ‘er even bij moesten doen’. Bij elke gemeente was dit een tijds kwestie: er waren te weinig uren vrijgemaakt om écht kwalitatieve kinderpactipatie op te zetten. Het gevolg hiervan is dat de kinderborgemeester veelal niet op waarde wordt geschat en dat de functie kwalitatief niet uit de voeten komt. Niet uit onwil, maar uit onmacht. De NGKB is op basis van deze gesprekken bezig met het – naar boven – bijstellen van de richtlijnen voor het benodigde aantal uren dat een gemeente nodig heeft voor het opzetten van betekenisvolle kinderpactipatie.

Inbedding

Het ideaalbeeld van het NGKB nu is dat gemeentes een kinderraad hebben onder begeleiding van een kinderrechtencoach, die (en dit is cruciaal) voldoende fte heeft. Deze coach waarborgt kinderpactipatie in de gemeente door intern in gesprek te gaan, vormen van kinderpactipatie op te zetten (zoals een kinderraad en kinderborgemeester) en deze te begeleiden. Om kinderen kwalitatief en vanuit hun leefwereld te leren pactipieren, dient de coach een pedagogische achtergrond te hebben. Anderzijds dient de coach kennis te hebben van de gemeente, omdat het diens taak is om de adviezen van kinderen te vertalen naar concrete acties binnen de organisatie.

Bijlage 3 – Verslagen referentiegemeenten

Gemeente Brunssum

Vorm(en) van kinderp participatie

Brunssum zit in het proces om zowel een kindergemeenteraad en ook een kinderburgemeester op te zetten (start in september 2023). De kinderraad bestaat uit één kind van elke van de 10 basisscholen en heeft als doel om erachter te komen wat er bij kinderen speelt, wat in hun ogen belangrijk is om vanuit de gemeente aan te pakken, en om hen vervolgens om tafel te krijgen met volwassenen. Kinderen bepalen inhoudelijk zoveel mogelijk zaken zelf, waarbij de gemeente kaders schept zodat de kinderraad ook in de praktijk écht de mogelijkheid heeft om te participeren. De kinderburgemeester wordt gekozen uit het midden van de kinderraad, participeert in deze raad en heeft daarnaast ceremoniële taken.

Als aanvulling op de kinderraad en kinderburgemeester komen er in Brunssum kidsreporters. Per basisschool wordt één kind gekozen om een jaar lang het doen en laten van de kinderraad op journalistiek vlak (en geheel vanuit de leefwereld van kinderen) vast te leggen. Dit is een vorm van kinderp participatie die nu enkel bestaat in scholen onder leiding van Dekidsreporters.nl. Brunssum wordt de pilotversie om deze werkvorm in gemeenten te introduceren.

Door het hebben van een kinderraad, kinderburgemeester én kidsreporters is het echt een participatietraject van meerdere kinderen over het hele jaar heen.

Ambtelijke inbedding

Kinderparticipatie is bij Gemeente Brunssum ingedeeld bij de afdeling van Maatschappelijke Ontwikkeling. Hier heeft een coördinator 18 uur gekregen om bezig te zijn met de kindergemeenteraad en de kinderburgemeester. Volgens deze coördinator is dit uren aantal het minimum om de benodigde taken te vervullen en het onderwerp recht aan te doen. Door genoeg uren te hebben komen er bovendien nieuwe initiatieven op, zoals de kidsreporters.

Vorm van het selectieproces

Brunssum betreft al haar tien scholen bij het selectieproces. Dit doen zij middels een kant-en-klaar pakket met workshops. Onderdeel van deze workshops is het opstellen van een profielschets, waarin kinderen duidelijk maken wat voor ideeën ze hebben voor de stad. Dit wordt gedaan vanuit hun eigen leefwereld, door middel van vragen als “als ik kon toveren zou ik...” Ook zijn er debatten over onderwerpen die naar boven kwamen in de profielschetsen. Kinderen die tijdens het proces net wat reëlere en uitvoerbaardere ideeën aandragen komen in aanmerking voor de kinderraad.

Waarborgen van zichtbaarheid

De aanloop naar de kinderburgemeester is iets wat vaak actief opgepakt wordt door de media, maar na een tijdje dooft dit effect uit. De kidsreporters zijn daarom ideaal om de zichtbaarheid van zowel kinderraad als kinderburgemeester te waarborgen door het jaar heen. Belangrijk is dat de gemeente hierbij enkel de tools biedt die de reporters nodig hebben om zich te uiten, maar kinderen verder geheel vrijlaat in wat zij willen behandelen.

Naast deze kidsreporters, draagt ook de kinderburgemeester zijdelings bij aan zichtbaarheid van kinderp participatie, met een aantal evenementen die hij of zij bijwoont onder begeleiding van de burgemeester. Belangrijk is dat de ceremoniële functie hier niet centraal mag staan, maar dat de ceremonies echt bijdragen aan kinderp participatie. Dit wordt gedaan door de kinderburgemeester invloed te geven op hoe de agenda eruitziet: zowel wat betreft de keuze van evenementen als welke voorbereidingsmomenten nodig zijn.

Ten slotte wordt er gewerkt aan de zichtbaarheid en binding van de kinderraad ten opzichte van de gemeenteraad. Zo wordt de kersverse kinderraad direct na het selectieproces in de gelegenheid gesteld om hun profiel en ideeën te pitchen, en krijgen zij ook naderhand tijd om de raad in te lichten.

Gemeente Amersfoort

Vorm(en) van kinderp participatie

In gemeente Amersfoort zijn op dit moment negen kinderraden actief, met de intentie om door te groeien naar vijftien raden. Deze raden hebben als doel om kinderen te leren hoe de gemeente werkt, hen hier een stem te geven en hun zienswijze mee te nemen in besluitvorming. De kinderraden geven hiermee direct vanuit hun eigen leefwereld input aan de gemeente – het opzetten van een algemene kinderraad in Amersfoort is daarom achterwegen gelaten. De kinderburgemeester heeft vervolgens als functie om al deze kinderraden bij elkaar brengen, hen een directe doorgang te bieden om de gemeente te bereiken met hun bevindingen, en hun zichtbaarheid te verhogen.

Ambtelijke inbedding

Voor de installatie van de kinderburgemeester is een projectleider aangesteld met ca. 13,5 uur per week. Deze dient als tijdelijke hoofdverantwoordelijke om het onderwerp van kinderp participatie goed weg te zetten in de organisatie. De projectleider heeft een team waarvan elk lid 4 beschikbare uren per week heeft voor kinderp participatie. De kinderburgemeester is officieel ingedeeld bij de griffie, en haakt bij het bezoeken van evenementen altijd samen met een begeleider aan bij de burgemeester (ceremonieel) of wethouder (inhoudelijk).

Een belangrijk punt in Amersfoort is dat de projectleider slechts tijdelijk aangesteld is. Als deze eindverantwoordelijke (inclusief bijbehorende uren) wegvalt ligt het gevaar op de loer dat de nieuwe verantwoordelijken het 'er even bij moeten doen'.

Vorm van het selectieproces

Alle Amersfoortse kinderen uit groep 7 worden opgeroepen voor het kinderburgemeesterschap door middel van verschillende kanalen zoals een filmpje van de burgemeester op sociale media, scholen en de kinderraden. Na afstemming met de ouders van geïnteresseerden, worden zij uitgenodigd voor een sessie om 'hun droom voor de stad' uit te beelden op een A3-vel. Over dit werkstuk worden zij geïnterviewd, en hiervan worden geluidsfragmenten gemaakt. De resulterende werkstukken en geluidsfragmenten worden ingezet voor een tentoonstelling in het stadhuis, welke door kinderraden (of afgevaardigden van basisscholen) bezocht worden om te stemmen voor de nieuwe kinderburgemeester. De winnende kandidaat mag zijn of haar droom uit laten komen in samenwerking met de kinderraden. Bijzonder aan dit selectieproces is dat geen enkele volwassene gekozen heeft.

Waarborgen van zichtbaarheid

De kinderburgemeester woont hoofdzakelijk evenementen bij die ingaan op zijn of haar 'droom'. Door deze duidelijke kaders, blijft de planning van de kinderburgemeester goed in balans. Naast de thematische evenementen zijn er uiteraard ook een aantal algemene ceremonies die bijgewoond worden. Dit is er ongeveer één per maand, die in het begin van het jaar worden ingepland. Daarbij heeft de kinderburgemeester een zichtbaarheidsfunctie ten opzichte van de kinderraden. In de praktijk zien we dat de kinderburgemeester een boost geeft om kinderraden te krijgen in wijken waar deze nog niet gevestigd zijn.

Inhoudelijke bijdrage

Door tijdens het selectieproces al te destilleren wat ‘de droom’ van de kinderburgemeester is, is vanaf het begin al duidelijk met welk thema de kinderburgemeester aan de slag gaat. Dit onderwerp wordt maandelijks behandeld: ongeveer acht keer komt de kinderburgemeester samen met afgevaardigden van elke kinderraad, om te praten over zijn of haar ‘droom’. Deze sessies worden begeleid door een kenner van kinderp participatie, die de ideeën van kinderen direct kan toetsen aan uitvoerbaarheid. De uitkomsten van de bijeenkomsten worden naderhand door kinderen meegenomen naar hun eigen wijkraden, waar ze bespreken hoe ze de nieuwe ideeën in de wijk willen implementeren. Gedurende het jaar zijn er ten slotte drie terugkoppelmomenten naar de raad, met kinderburgemeesterberichten. Deze aanpak is zeer voordelig: er worden op deze manier maar liefst 100 kinderen bereikt en de kinderburgemeester heeft het hele jaar een team om zich heen. Voor gemeenten die geen kinderraden heeft is het dan ook sterk aan te raden een groepje kinderen om de kinderburgemeester te verzamelen. Denk aan één vertegenwoordiger per school of wijk.

Gemeente Lingewaard

Vorm(en) van kinderp participatie

Ongeveer acht jaar geleden kreeg gemeente Lingewaard haar eerste kinderburgemeester, die sindsdien is uitgebreid met een kinderraad bestaande uit de klas van de kinderburgemeester. De achterliggende intentie is om kinderen meer te betrekken bij de politiek, kennis te laten maken met de democratie en bewust te maken dat ook kinderen invloed kunnen hebben op het doen en laten van de gemeente. In de acht jaar dat Lingewaard bezig is met kinderp participatie, heeft het concept zich sterk ontwikkeld. Ten slotte hecht gemeente Lingewaard veel waarde aan de contactmomenten met andere kinderburgemeesters. Zo organiseren zij de Regionale Kinderburgemeesterdag.

Ambtelijke inbedding

De kinderburgemeester is ingedeeld bij de bestuursassistent van de burgemeester in het bestuurssecretariaat (ofwel: het kabinet.) Van de fulltime functie van deze assistent gaat gemiddeld zes uur per week naar de kinderburgemeester, die in drukke perioden uitlopen tot hele dagen.

Samen met de burgemeester heeft de bestuursassistent de regie over de kinderburgemeester. Verzoeken die binnenkomen worden altijd door hen samen besproken. Het voordeel van coördinatie door de bestuursassistent is dat alle verzoeken voor de (kinder)burgemeester op dezelfde plek binnenkomen. Ook zijn er zeer korte lijntjes met de raad, de griffie en de burgemeester, en kan er eenvoudig wekelijks contact opgenomen worden met de kinderburgemeester en ouders. Dit leidt dus tot een efficiënte werkvorm met een duidelijk aanspreekpunt binnen de gemeente. Volgens de bestuursassistent is dit van groot belang voor het functioneren van de kinderburgemeester; zij kan hem of haar op deze manier zeer goed begeleiden (van planning tot aan het filteren van vervelende reacties op sociale media) zonder daarvoor te steunen op de tijd van ouders.

Vorm van het selectieproces

Gemeente Lingewaard bestaat uit zeven kernen, waarvan er elk jaar één uitgekozen wordt voor de selectie van een kinderburgemeester. Met gastlessen en sollicitatiebrieven, kiezen de kinderburgemeester en burgemeester de nieuwe kandidaat. De installatie van de nieuwe kinderburgemeester wordt gedaan in twee aparte momenten: enerzijds is er een officieel afscheidsmoment van de voorgaande kinderburgemeester, en anderzijds wordt de voorganger in de gelegenheid gesteld om de nieuwe kinderburgemeester te installeren.

Waarborgen van zichtbaarheid

De kinderburgemeester heeft hoofdzakelijk een ceremoniële functie bij openingen en evenementen zoals Sinterklaas en carnaval, en activiteiten bij die passen bij de speerpunten die in het begin van het jaar worden opgesteld met o.a. de kinderburgemeester. Gemiddeld gezien is er elke week wel een evenement om bij te wonen. De bestuursassistent gaat hierbij altijd mee als begeleider (of regelt een andere begeleider), bereidt alles voor en schrijft eventuele speeches. Kleinere speeches laat zij door de kinderburgemeester zelf schrijven.

Naast deze ceremoniële functie, heeft de kinderburgemeester een zichtbaarheidstaak ten opzichte van kinderen in de gemeente. Voor kinderen is het contacteren van een kinderburgemeester een stuk laagdrempeliger dan een burgemeester, waardoor zij sneller met vragen aankomen. Door zichtbaar te zijn (onder andere middels ceremoniële aangelegenheden en gastlessen) worden kinderen zich ervan bewust dat zij direct contact op kunnen nemen met de kinderburgemeester door hem of haar te mailen. Op die manier wordt de gemeente benaderbaar voor de doelgroep van kinderen.

Inhoudelijke bijdrage

Aan de kinderen van de deelnemende scholen én de uiteindelijke kinderburgemeester wordt tijdens het selectieproces gevraagd of zij inhoudelijke speerpunten hebben. Aan de hand hiervan bepalen ambtenaren de kaders voor de benoemde thema's, waaronder 1500 euro aan beschikbaar budget. Deze speerpunten gaan vervolgens direct naar de kinderraad om daar te dienen als rode draad tijdens hun regelmatige bijeenkomsten. De gemeente beoordeelt vervolgens of er al dan niet geld toegewezen wordt aan de verzoeken die binnenkomen via de kinderraad, en koppelen uiteindelijk aan de basisschool terug wat er precies gedaan is met het budget. Binnen de kinderraad vervult de kinderburgemeester de rol van voorzitter. De bestuursassistente doet hier de gehele voorbereiding voor; wat er eventueel aan de kinderburgemeester gevraagd kan worden, wat daar dan op geantwoord kan worden, en wie het woord moet krijgen.

Bijlage 4 – Jaaroverzicht bezigheden kinderburgemeester

	Week	Datum	Evenement
1. ⁴	43	25-10-2023	Installatie kinderburgemeester in de gemeenteraad
2.	45	10-11-2023	Opname film kinderambassadeurs
3.	45.	Onbekend	Interview wijkkrant
4.	45	13-11-2023	Kijken bij PostNL rondom verkiezingen met Hugo de Jonge
5.	46	18-11-2023	Intocht Sinterklaas
6.	49	9-12-2023	Kerstboodschap voor Instagram
7.	3	17-1-2024	Werkbezoek Hugo de Jonge in Den Haag
8.	4	26-1-2024	Openen UitNacht in ABC Libertas
9.	9	29-2-2024	Kaart ondertekenen en post voorbereiden voor Arnhemse kinderen
10.	12	21-3-2024	Opname podcast over racisme
11.	21	25-5-2024	Startschot mega wandelmarathon
12.	11	14-3-2024	Scholenbezoek tijdens Week van het Geld
13.	17	25-4-2024	Filmen voor Instagram 4&5 mei
14.	26	26-6-2024	Airbornekrant interview
15.	27	30-6-2024	Keti Koti herdenking park Zypendaal
16.	27	1-7-2024	Keti Koti Festival Musis
Zomervakantie			
17.	37	12-9-2024	Atlas Conferentie in Arnhem
18.	37	15-9-2024	Airborne Freedom Run mini voor kinderen
19.	38	20-9-2024	Airborne herdenking
20.	40	30-9-2024	Opening vernieuwde entree van Rijnstate
21.	40	3-10-2024	Gedicht voorgedragen bij symposium 'Het onzichtbare Zichtbaar maken' van ACDR
22.	44	30-10-2024	Installatie volgende kinderburgemeester in de gemeenteraad

⁴ Naast de getoonde evenementen en activiteiten is de kinderburgemeester in dit jaar uitgenodigd voor vijftien evenementen of activiteiten waar niet op in is gegaan.